

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	180 Lei
Fél évre	90 Lei.
Egy negyed évre ...	45 Lei.
Egy óra	15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

∞ ∞

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

∞ ∞

Vasárnap, november 13.

Kedvező jóslatok.

Titulescu pénzügyminiszter
nyilatkozata.)

BUCURESTI. A Le Temps munkatársa beszélgetést folytatott Titulescu pénzügyminiszterrel, aki párisi utjáról ezeket mondotta:

— Románia pénzpiaca igen súlyos megpróbáltatáson ment keresztül. A lei szerintem rosszakaratan mesterséges leszorítása igen válságos helyzeteket teremtett. Bankok és iparvállalatok, de leginkább az importáló kereskedelem érezte meg a leu indokolatlan hanyatlásának súlyos következményeit. De azt hiszem a kellő időben láttam munkához. Otthonról hiába az ilyen kérdést nem lehet megoldani. Kijöttem, hogy valutánk helyzetén javítsak. Hiszem, hogy sikerült is, mert a francia kormány jóakarátát örömmel tapasztalom ezen a téren is. Az elkövetkező napok bizonytalanság visszahelyezik a leut legalább arra a helyre, amit a különböző valuták sorában a legutóbbi időkig elfoglalt. De én abban is bízom, hogy a román valutának fel kell javulnia még a réginél is kedvezőbb árfolyamra, olyanra, amelyen az ország gazdasági és vagyoni erejéhez méltó lesz.

A pénzügyminiszter kijelentéséhez a francia lap hozzáfűzi azt az értesülést, hogy a leu a párisi tőzsdén már Titulescu tárgyalásainak megkezdésekor kedvező lendületet vett.

BUCURESTI. A román gazdasági élet legtekintélyesebb pénzügyembere Blank Móric is nyilatkozott a krízisről és annak megoldásáról. Blank Móric neve ma már fogalomná vált a pénzügyvilágban és kijelenése szakkörökön túl is érdeklődésre tarthatnak számot. Blank Móric, aki több nagy magánpénzügyi főnöke, radikális megoldást ajánl: a Banca Nationala bocssáson ki azonnal egymilliórd lei értékben új pénzjegyeket. Fizessék ki ebből a függő adósságokat, a fennmaradó összeget pedig fordítsák az ország iparának és kereskedelmének felélénkítésére.

— Mindenekelőtt ki kell jelenítenem — mondotta Blank, — hogy a pánik teljesen indokolatlan. A bankok fizetnek a guichet ouvert és ezt folytatni is fogják ha szükséges lesz. Meg kell azonban találni a pénzpiac elaszticitásához vezető módokat. Egy-milliórd új bankjegy és gazdasági élet hatalmas lendülettel esne át a mostani krízisen. Ezt az intézkedést sürgősen kell foganatosítani, mert más semmi nem alkalmas a válság megoldására. Minden tanácskozás, memorandumozás és tárgyalás ma fölösleges időpazarlást jelent.

A jelenlegi bankjegyforgal-

mat Blank Móric nem tartja nagy nak. Olyan ország, — mondotta — amelynek 16—18 millió lakosa van, 12 milliárd lei papírpénz forgalmat könnyen elbir. Bankjegy inflációról szó sem lehet, különben is nem elméleti megállapításokról, hanem sürgős cselekedetekről van szó. Végül még az ország természeti kincseinek kihasználásáról tett értékes kijelen-

téseket Blank Móric. Az érdekes nyilatkozatban előadott egy olyan kézenfekvőnek és olyan eredményesnek látszik, hogy a jegybank bizonyára haladéktalanul kísérletet tesz vele. Az a veszély ugyanis, amely az egymilliórd kibocsátásával fenyegeti a pénzpiacot, mindenesetre lényegesen kisebb, mint azok az eredmények, amelyeket vele elérni lehet.

Magyarország nem fizeti meg a mozgósítást

(Az antant jegyzéke Csehszlovákiához.)

BUDAPEST. A Magyar Távirati Irodát felhatalmazták az antantnak október 31-én a magyar kormányhoz intézett jegyzék szövegének közétételére, amely eddig csak a kisantant többé-kevésbé homályos híradásából ismeretes. A jegyzéket, amelyet a nagykövetek tanácsa a párisi cseh-szlovák követhoz intézett, átnyújtották a magyar kormánynak, de megkapták a román és jugoszláv kormányok is. A jegyzék szövege a következő:

A nagykövetek tanácsa tudomásul vette a csehszlovák kormánynak Briandhoz intézett kívánságait. Ami az összes Habsburgok trónfosztását illeti, a nagykövetek tanácsának az a véleménye, hogy az 1920. február 4-én és 1921. április 1-én hozott határozatainak megfelelően a trónfosztás követelhető a magyar kormánytól. A békeszerződések végrehajtására a nagykövetek tanácsa lévén hivatva, nem tehet másként, minthogy ennek folyamán az osztrák-magyar monarchia egyes utódállamai között megkötött egyezmények alapján a lefegyverzést elvégeztessék. A lefegyverzés munkálatainak ellenőrzése a békeszerződésből kifolyólag a nagyhatalmak által e célból alakított bizottságok feladata. A nagykövetek tanácsa Magyarország tényleges lefegyverzésére vonatkozó határozatának megfelelő-

leg csak előnyösnek tartaná, hogy az ellenőrző bizottságok a trianoni békeszerződés rendelkezéseinek megfelelően felhasználják azokat az adatokat, amelyeket a kisantant kormányai nekik szolgáltatnának. A nagykövetek tanácsa fenntartja magának, hogy közölje a kisantant kormányaival az ellenőrző bizottságok által megszerzett ama adatokat, amelyek őket érdekelhetnék. Végül, miután a nagykövetek tanácsa többször felszólította a Magyarországgal határos nagyhatalmokat, hogy tartózkodjanak minden rendszabálytól, mielőtt a nagyhatalmakkal előzetesen megállapodtak volna és miután a magyar kormány olyan feltételek mellett, amelyeket a szövetséges hatalmak kielégítőnek nyilvánítottak, saját erejéből sikeresen véget vetett IV. Károly exkirály kíséretének, semmiféle alapja nincs ama követelésnek, hogy Magyarország megtérítse a határos államok mozgósítást költségeit. A nagyhatalmak egyöntetű véleménye szerint, tekintettel a magyar kormány jelenlegi kifogástalan magatartására, semmiféle igazolhatatlan katonai akció jogosságát, a melyről Benes ur Briand urhoz intézett levelében szól. A nagykövetek tanácsa bizva a cseh-szlovák kormány józanságában és a békéhez való ragaszkodásában nem tehet mást, minthogy felszólítja a leszerelés megkezdésére.

Beadni az adóvallomást!

(A pénzügyi reszort felhívása.)

A pénzügyi vezérigazgatóság értesítést tett közhírré, amely szerint az új adótörvények értelmében mindenkinek érdekében áll, az 1921—1922. évi adókiutetéshez szükséges jövedelem és vagyon bejelentését, 1921. december 1-éig az összeíró bizottságoknak átadni. A bejelentés a miniszterium által készített nyomtatványon állítandó ki, amely az adóhivataltól szerez-

hető be. Mindazok, akik nem fogadják bejelentést adni, hivatalból lesznek megadóztatva és ez esetben az adózók a törvény által kijelölt helyezett leszállításokra és teherkönnyítésekre vonatkozó bármily igényjogosultságukat elvesztik, továbbá adójukat 50 százalékkal fel fogják emelni. A bejelentés hiánya még 1000—5000 lejig terjedő bírságot is von maga után, oly esetben pedig, amikor a kincstárt megrövidítő szándékkal valamely vagyon eltitkolatnék,

az illető az adó kétszeresével, 1000—20.000 lejig terjedő bírsággal, valamint 3—5 évig terjedő elzárással fog sújtatni. A bejelentés beadásának kötelezettsége alól senki sincs felmentve, azon alkalmazottak sem, kiknek adója hivatalból vonatik le. A volt, vagy jelenleg is állásban levő köztisztviselők kötelesek egyszerű papíron kiállítva, még egy külön nyilatkozatot is beadni, melyben vagyonuk eredetét részletesen indokolni tartoznak.

Tavasszal jön Aradra a királyi pár.

Illetékes helyről arról értesülünk, hogy a királyi pár tervbe vett bánáti látogatása elmarad. Illetőleg halasztást szenved. Ferdinánd király és Mária királyné csak a tavasszal fogják megtenni bánáti körutjukat és ez alkalommal utba ejtik Aradot is. A mostani látogatás elmaradásának egyik oka az időjárás rosszra fordulása. Hivatalos értesítés a királyi pár látogatásának elmaradásáról még ugyan nem érkezett, mindamellett úgy az aradi, mint a timisoarai hatóságok már tudják, hogy a látogatás áprilisra vagy májusra marad.

Elelmiszer-behozatal.

(Rendelet a városhoz.)

A városhoz ma délelőtt Bucurestiből az élelmezési miniszteriumtól rendelet érkezett, amely felhívja a város vezetőségét, hogy a közönség élelmezésének megkönnyítése céljából elő kell segíteni az élelmiszer behozatalt. A rendelet szerint a város vezetőségének azt a célt kell szolgálni, hogy Románia lakossága ne szenvedjen élelmiszer hiányban és ne forduljon elő többé az az eset, hogy az élelmiszer kereskedők panaszszal menjenek a miniszteriumhoz az élelmiszer behozatal korlátozása miatt.

A minisztertanácsnak az a rendelete érkezett ma a város vezetőségéhez, hogy az aradi gyárvállalatok exportjának és importjának megkönnyítése végett a város tegyen sürgős intézkedéseket. Arad város közlelmezési vállalata ma 30 ezer darab tojást kapott. A tojást a hivatalnokok között osztják szét darabonként 1 leu 5 bani-ával.

Új lapok Budapesten.

Budapesten, úgy látszik, még mindig jó üzlet a lapkiadás. Ez bizonyítja, hogy ismét új laptervek lépnek a megvalósulás stádiumába. Így mindenekelőtt nemsokára Budapestnek is meg lesz a maga zsidó napilapja. A Fővárosi Nyomda Részvénytársaság hat millió koronára fogja felemelni alaptőkéjét és Lovag utcai üzemében rotációs nyomdát is fog létesíteni. Ez a vállalat fogja kiadni az új zsidó napilapot, amelynek szerkesztését Hajdu Miklósról, „A Nap” volt főszerkesztőjére bízták. Azonban nemcsak a zsidók, hanem a harcos keresztények is új nyomdávalalapot és lapot alakítanak. Turán lapkiadó részvénytársaság címmel meg is alakították vállalatukat és a szükséges rotációs gépeket már be is szerezték Németországból. Az új vállalat lapja „Harcos Keresztény” címmel fog megjelenni és főszerkesztője Budaváry László lesz, a három személyből álló szerkesztőbizottságát pedig Klöger Aladár, Lendvay István és Kádár Lehel fogják alkotni.

Kétszer összeütközött egy hajó

London. Szinte páratlanul álló hajószerecséltenség történt az ir tengeren. A Rowan személyszállító gőzös, amely Glasgow és Dublin között bonyolítja le a személyforgalmat, ködös éjszakán haladt a tengeren, amikor összeütközött a West Clammal, amely San Franciskóból Glasgow felé haladt árukkal megrakodva. Az összeütközés szörnyű volt. A Rotak kajütjében, rémülten rohantak a fedélzetre, a legtöbbje természetesen felöltözetlenül és sietve vették magukra a mentőöveket. Habár a hajó nem süllyedt el, mégis ez mentette meg — később — életüket, amikor is újabb hajószerecséltkezés várt még a Rowanra. Ennél az első összeütközésnél csak a hajó orra szakadt be, ám a kapitány gyors intézkedéseivel eljött vette a nagyobb bajnak. De alig tíz perc múlva, mialatt a Rowan éppen újra indulni készült, egy másik hajó a Clam, Malcolm bukkant elő hirtelen a ködből és a ajótest közepén rohant neki a megsérült Rowannak, amelyet ugyszólván kettészelt, úgy, hogy alig egy percen belül el is süllyedt. Az 56 utas és a hajó 37 főből álló személyzete közül 15 a tengerbe fullt. A többi egyedül a derekára kötött mentőövnek köszönhető, hogy életben maradt. Ezeket a Clam, Malcolm és a vészjelre elősiető Wrester angol torpedónaszád vette fel a fedélzetre. Később még hét utas behalt azokba a sérülésekbe, amelyeket a második összeütközésnél szerzett. Eltűnt még nyolc néger muzsikuss, akik egy jazz bandának voltak tagjai, úgy, hogy az áldozatok száma huszonöt.

Folytatják Magyarország lefegyverzését.

(Teljes az egyetértés a nagy és kisantant között.)

PÁRIS. Az itteni lapok szerint a magyarországi lefegyverző bizottság elnökévé Weygand tábornokot nevezték ki, aki hír szerint az antant valamennyi lefegyverzősi bizottságának főnökéül lett kiszemelve.

LONDON. Az angol képviselőházban interpelláció hangzott el Magyarország lefegyverzésére vonatkozólag. Lloyd George válaszában kijelentette, hogy Magyarország lefegyverzését a legutóbbi Karlista puccs eseményei késleltették. De hogy a veszély elmúlt, folytatják a leszerelést. A kisantant nem nyer képviseletet az ellenőrzésben, mert hisz a békeszerződésben erről nincs szó. Nyilatkozatának végén kijelentette, hogy amikor a hatalmak beavatkoznak, ahelyett hogy Magyarországra biznák saját ügyeinek rendezését, ez csak azért történik, hogy Magyarországnak bizonyos irányban való haladását, ami eset-

leg háborút idézhetne elő, Európa érdekében elkerülni akarják.

PRÁGA. Benes cseh külügyminiszter a párisi Journal munkatársának nyilatkozott a kisantant magyarországi politikájáról. Elmondta, hogy a husvétii kaland és a mostani király puccs megrendítette a kisantant bizalmát Magyarországgal szemben. Az egyedüli megoldás a békeszerződés hiánytalan végrehajtásának követelése. Teljes lefegyverzés és a Habsburgok trónvesztése. A magyar kormány politikája arra készítette Magyarországot szomszédait, hogy egyfittesen lépjenek fel Magyarországgal szemben. A kisantant erélyes fellépésével, amellyel követeléséért sikra szállt, a nagyantantnál nem tapasztalt teljes megértést. Ma már ezek az ellentétek elsimulnak és a nagy és kisantant most már teljes egyetértésben lép fel magyarországi ügyekben.

Irodalom és művészet.

Lotty ezredesei.

(Repriz a városi színházban.)

Régi emlékek elevenedtek fel tegnap este a színházban. A Lotty ezredesei című pompás operettet elevenítette fel a színház nagyszíni előadásban, amely vetekedett azokkal az előadásokkal, amikor az elegáns Lotty még Felhő Rózsát játszotta Aradon. A nézőtér egész este harsogott a kacagástól és a jókedv összhangozó teremtett a színpad és nézőtér között. A pompás, gördülékeny előadás Inke Rezsőnek a rendezőnek érdeme. A színpad valóságos látványosság volt, a díszletezés, a megjelenések a rendező ízlését dicsőrik, csupán az I. felvonás végén rontotta a szokatlan fényhatás, amelyet nálunk nem lehet megoldani. A címszerepben Szeghő Lili egyik legszebb sikerét aratta. Pompás táncai pezsgő temperamentuma alapozták meg a sikert, amelyet szenzációszámba menő toalettel még fokoztak. Igen kedves volt a szobaleány szerepében a kis Zilahy Irénke, aki hamarosan elsőrangú táncos-szubrett lesz. Kisebbszerepében figyelmen kívül hagyható az elegáns Korbulj Zsuzsa és Benkőné is sok humort vitt a színpadra. A férfi szereplők közül a sikerből egy néma karmester szerepében Selmezy Mihálynak jutott az oroszlanrész. Selmezy megszólalásig híten utánozta a népszerű Csányi Mátyást és állandó derűtséget keltett mókáival. Sebestyén Jenő az egyik skót ezredes ellenállhatatlan kedvességgel és egészséges humorról vitt a színpadra. A Hindosztán-tánc, amelyet Szeghővel táncolt, frenetikus hatást keltett Inke Rezső a színigazgató szerepében kabinetalakítást produkált. Úgyesen játszotta a ráját Tompos József és kisebb szerepekben Mészáros Béla és Ladizslay József járultak hozzá a sikerhez. Faludy Károly ezuttal nem tudott beleilleszkedni az együttesbe, főként az hatott furcsán, hogy a szereptudása bizonytalan volt. A kórus és zenekar Gellért Pál vezetése alatt kifogástalanul működött. (Ky.)

1 Heti műsor. Vasárnap d. u.: Szerencselánc, este: Lotty ezredesei. (B. bérlet.) Hétfő: Lotty ezredesei. (C. bérlet.) Kedd: A kék mazur. (A. bérlet.)

László Andor felléptével. Szerda: Szám, buli rózsája. (B. bérlet.) László Andor felléptével. Csütörtök: Az ördög. (C. bérlet.) 50. jubileumi előadás, Péntek: A bibliás ember, opera. (A. bérlet.) Repriz, először. Szombat: A bibliás ember. (B. bérlet.) Vasárnap d. u.: Csárdáskirálynő. László Andor felléptével. Este: Koldusdiák. (C. bérlet.)

László Andor kedden és szerdán lép fel a Kék mazur és Sztambul rózsája operettek főszerepében. A Sztambul rózsája teljesen új betanulással kerül színpadra szerdán, a főszerepekben: Horváth Mici, Szeghő Lili, László, Sebestyén, Inke, Darvással.

Az ördög, Faragó Rezső előadásával. Molnár Ferenc legkiválóbb művének ötvenedik előadása lesz csütörtökön. Az előadást megelőzőleg Faragó Rezső értékeztést tart Molnár Ferencről. Az ördög ünnepi előadásán részt vesznek Csige Böske, Harmath Józsa, Zilahy Irén, Szendrey, Mészáros, Kallós József és Ács Mihály.

Bibliás ember. Kiszűrt világhírű operája. A bibliás ember kerül színpadra a jövő héten az aradi színházban. A kiváló népszerű opera először husz év előtt került színpadra. Az operát rendezte Jakabffy Dezső és Gellért Pál karriagy tanította be és vezényli. Az opera próbái annyira előrehaladtak, hogy a darab főpróbáját egy nappal a bemutató előtt meg lehet tartani. A bibliás ember híres gyermekkórusa 20 tagból áll. Jegyek az összes hirdetés előadásokra már ma válthatók a színház rendes napnál pénztáránál.

A Lotty ezredesei legnap nagy sikeréhez nagyban hozzájárultak Szeghő Lili pompás toalettjei, amelyeket Trebits Lenke készített.

Dr. Kienzi Vilmos életrajzát hozza elő helyen Gellért Pál tollából a ma megjelent „Színház” legújabb száma. A bibliás ember egyik legnépszerűbb ének száma, a „Bordal” az e heti kottamelléklete, melyen kívül temérdek olvasni való és az egész heti színlap tölti meg a Színház. Ára 2 lei a színháznál épügy, mint a „Kelet” rikkancsainál.

MOZI. Nagy kalanddráma az Uránia vasárnapi műsorán. Vasárnap mutatja be utoljára az Uránia színház a

„New-York express kábel” című szenzációs kalandorfilmet, amely az előző napokon zajos sikert aratott. A budapesti Corvin filmgyár az amerikai filmgyárakat is megszégyenítő hatalmas méretekben és tökéletes technikával állította ki ezt a kalandorfilmet, amely egy vakmerő és leleményes gonosztevő szenzációs szélhámosságait mutatja be. Sokat mulat a buplikum a drámában szereplő két riporternak, akik ragyogó derűt visznek az izgalmaságtól túlfutott millióba.

Francesca Bertini az Apollóban. A közelmúltban elhunyt Francesca Bertini vasárnap láthatjuk utoljára az Apolló nagy slágerének: Giorgió hercegnő címszerepében. A tragikus véget ért moziatar meleg asszonyiségének gazdag érzéseit át kelti életre Dumas Sándor regényének szenvedő hősnőjét. Csak most látjuk kit veszítettünk el benne: a legszebb és legtehetségesebb moziszínésznőt.

Hétfőn új műsor az Apollóban és Urániában. Hétfőn új filmek premierje teszi változatosabbá az Apolló és Uránia műsorát. Az Apollóban „Havasi kálvária” című 5 felvonásos dráma kerül bemutatásra, melyben a főszerepet a legjobb francia művészek kreálják. A képek művészi kiállítása meglepő. Az Uránia színházban angol film van műsoron „Asszonyi diadal” címmel, melyben egy csodaszép nő áll a forró dráma összeütközések homlokterében s amelyek kereteit előkelő társaságok millió adja s maga a cselekmény a legizgalmasabb és legérdekesebb mozielőadások közé tartozik.

A mulatás vége.

(A gavallér vendég és a bérkocsis.)

Hangulatos tárgyalás volt ma délelőtt a járásbírószágon. Nico Joan bérkocsist perelte be becsületsértésért és könnyű testi sértésért Faragó Dávid ügynök. Faragó 3 hónappal ezelőtt egy nőismerősével mulatott a Metropol kávéházban. Mikor hazafelé mentek, egy kocsi ment arra. Faragó rákiáltott, hogy álljon meg. A kocsi kijelentette, hogy nem vállal fuvar, mert lova fáradt, most jön Ujaradról és lovának már régen benn kellett volna lennie az istállóban. Faragó azt mondta, hogy hajlandó bármit fizetni, ha a Piata Avram Jancu (Szabadság tértől) elszállítja a városházáig. A kocsi ilyen formán engedékenységet mutatott, felvette kocsijára Faragót és a barátját. Mikor a városháza elé érték, Faragó 10 lelt akart adni a bérkocsisnak. Nico Joan, aki valószínűleg maga is ittas állapotban volt, nekifrontott Faragónak és agybafozta verte úgy, hogy rendőr választotta szét a dulakodókat. A járásbírószágon ma tartott tárgyalásán 200 lei pénzbírságra vagy nem fizetés esetén 4 napi elzárásra ítélte a brutális kocsi. Az ítélet ellen Faragó Dávid sulyosbbitásért felebbezett.

Ötözer lei árdrágításért. Az ellenőrző bizottság ma Orezeanu táblabíró elnöksége alatt tartott ülésén példásan szigorú büntetést szabott ki. Reisz János Piafa Catedralei (Thökoly-téri) hentesmesterre, akit árdrágításért 5000 lei pénzbírságra ítélte.

Megnyílt az új Dácia-kávéház.

(Arad legjobb látványossága.)

Ma este előkelő közönség jelenlétében nyílt meg az újjáalakított Dácia kávéház, amely hat héttig zárva volt. Majdnem másfél hónapig tartottak az átalakítási munkálatok, amelyeket Breiner Vilmos aradi festőmester végzett. A Dácia kávéház, amelyet joggal lehet újnak nevezni, valószínű látványosság. Minden ragyog benne. A tisztaság, a kényelem, a jó levegő mind-mind hozzájárul ahhoz, hogy a közönség jól érezze magát régi, kedvenc szórakozó helyén. Fischer Alfréd, a kávéház agilis tulajdonosa nem kimélte a költséget, hogy imponálóvá varázsolja a Dáciát. A közönségnek igen jól esett a színház utáni vacsora bevezetése. Kapnátó sonka, hideg sült, szárnyas, nyelv stb. Új cigányzenekar szórakoztatja a publikumot. A tulajdonos Dorosz Frigyes fogarasi elsőrendű zenekarát szerződtette le. Mint látjuk, a kávéház tulajdonosa mindent nyújt, hogy a közönség igénye kielégüljön, de ezzel szemben a rengeteg rezsivel dolgozó kávésvajmi keveset kap. A tömegcikk: kávé, tea, tojás, vaj és tej olyan alacsonyan vannak máximalva, hogy a kávésnak minden csészé kávéra és minden kiszolgált tojásra rá kell fizetnie. A tojás a piacon 1.50, a kávéházban ugyanannyi. Hol van a 34 százalékos adó és a pincérjutalék és hol van a kávé rezsije? Az üzem költségei körülbelül 70 százalékra rúgnak. Szeptember havában Fischerék napi rezsije 160 lei volt, az átalakulás után 2100 lei lesz. Ezzel szemben szeptember egész havában a bruttó bevétel 57.000 lei volt, tehát 1850 lei naponta. A hatóságok, amely a kávéház átépítését véggezte, be kell látnia, hogy minden kávésnak és vendéglősnek tönkre kell mennie a mai alacsony árak mellett. Ha a kávé áldozatot hoz a közönségért, a hatóságoknak és a közönségnek is méltányolni kell ezt az áldozatkésziséget.

A CFR. vámügynöksége.

Az aradi vasútigazgatóság közlése.

Az aradi kerületi vasútigazgatóság közli, hogy a CFR. vezérigazgatósága a nemzetközi egyezmények 10-ik cikkelyének értelmében a tranzit árak vámolására Curtici állomáson vámhivatalt létesített, amely 1921. november 1-jével működését megkezdte. Erre való tekintettel úgy az export, mint import és tranzit szállítások eszközölés kizárólag a CFR. vámhivatal intézi, úgy hogy a magán vámhivatalok, illetve vámügynökségek csupán a Curticira érkező szállítmányok elvámolását efektuálhatalják. Kéri tehát a közönséget, hogy vegye tudomásul ezt a közlést és hogy a curtici vámhivatalunkhoz küldje be az összes elvámolásra kerülő árukról szóló fuvarlevelét, közölve egyszersmind, hogy a CFR. vámhivatal úgy az elvámol-

lásról, valamint az áruk azonnali továbbküldéséről a legpontosabban gondoskodik. Együttal közli a kerületi igazgatóság, hogy az operáció elvégzésénél a vámhivatal csupán a Monitorul Oficialban közölt normális díjszabást alkalmazza, sőt ezt is redukálva, amelyek jóval kedvezőbbek a magán vámügynökségek díjszabásainál, miután az állam külön haszonra nem törekszik és csupán a kereskedelmek megkönnyítését tartja

szem előtt. Az export számára szánt árukra nézve a közönség megbízatásokat adhat a curtici állomáson levő vámügynökségnek, a díjszabás fedezésére nézve pedig közli az igazgatóság, hogy az ottani állomás áruháztáránál nyugta ellenében nagyobb pénzüsségeket deponálhat, a melyekkel a többszöri szállítmányokat fedezheti, viszont elszámoláskor, illetve az elvámolás után az ügynökség a differenciát visszafizeti.

A Kölcsey-Egyesület első irodalmi zsúrja.

(Arad magyarságának kultur-ünnepe.)

Évek óta ma először tartott irodalmi zsúrt a Kulturpalota nagytermében az aradi Kölcsey Egyesület. Arad város magyarsága, amely mindig lelkes szeretettel támogatta kulturális működésében az irodalmi egyesületet, zsúfolásig megtöltötte a hatalmas termet és ezzel is azt dokumentálta, hogy mindenkor megértéssel viseltetik a kultúra iránt. A régi Kölcsey zsúrok hangulata uralkodott ma délután a Kulturpalotában. Hisszük és reméljük, hogy az újjáalakított Egyesület programjához híven fokozott kulturális tevékenységet fog kifejteni és méltó lesz régi jó hírnevéhez. A mai látogatott zsúr bizonyára példaként fog állani az Egyesület vezetősége előtt, amelynek megketőzött munkára van szüksége, hogy a téletesség esztendeit kipótolja. A mai felolvasó délutánról az Aradi Közlöny tudósítja az alábbiakban számol be:

(Az elnöki megnyitó.)

Délután öt órakor izgatott várakozás közepette lépett fel a pódiumra dr. Prohászka László, az Egyesület elnöke. Mintegy varázsütésre elnémult a suttogás és valamennyi néző feszült figyelemmel szegte tekintetét a színpadra. Dr. Prohászka László lelkes és színes szavakkal vázolta a Kölcsey Egyesület korábbi életét, a megalakulását, a negyven évvel ezelőtti alapító-munkálatokat, mikor alig 250 lelkes tagja volt mindössze az egyesületnek. Akik a beszéd közben érkeztek csendben megálltak az ajtóban és úgy hallgatták az előadást. A máskor oly fegyelmzetlen közönség önmagát fegyelmelte. Mindenki érezte, hogy ünnepe van: a kultúra ünnepe és mikor dr. Prohászka befejezte szónoklatát, szűnő nem akaró tapsvihar bizonyította, hogy a Kölcsey Egyesületnek lelkes gárdája van és a vezetőségnek érdemes miért dolgoznia.

(Zene és irodalom.)

Iszlay Gabriella egy Beethoven szonátát és Liszt koncert edütjét adta elő zongorán. Játéka figyelemreméltó és sok tehetséget árult el. Ezután a jónemű erdélyi író, Nagy Dániel ült fel a pódiumon. A közeljövőben sajtó alá kerülő Vörös frakk című regényéből olvasott fel szemelvényeket. A regény igazán vérbeli Nagy Dániel regény, amelynek erős és eredeti stílusát a Nyugat hasábjairól ismerhetjük. A Vörös frakk egyik legkiválóbb al-

kotása a tehetséges írónak. Nagy Dániel lelkes ünneplésben részesítette felolvasása végén a közönséget.

Barics Gyula énekszámát következett ezután: Az aradi közönség kedvencét még most sem felejtette el. Barics alakja, amint előtűnt a színpadon, rögtön taps

Az életbiztosítás.

A békeszerződés folytán megváltozott viszonyok sok pénzügyi kérdésben adnak még vitára alkalmat. Ezek közé a problémák közé tartozik az életbiztosítást üzletek lebonyolítása, illetve kiizetése is. Sok biztosítás lejárt a háború befejezése óta, sokan meghaltak a biztosítottak közül és súlyos problémaként merült fel, hogy a biztosító intézetek milyen valutában fizessék ki az esedékessé vált összeget. A megállapodás a biztosítás megkötésekor osztrák-magyar koronában történt, azóta pedig Ausztriának, Magyarországnak, a SHS. államnak Csehszlovákiának és Romániának külön valutája van illetve a koronának mindegyik államban más-más az értéke. A békeszerződés szerint az egyes állam polgárai adósságának valutáját a jóvátételi bizottság állapítja meg és így ennek hatáskörébe tartozik a biztosítási összegek valutájának meghatározása is. Ezt azonban még nem állapították meg, úgy, hogy az elmúlt három évben tisztára a feleknek a biztosító intézetekkel történt közös meg egyezéssel lehetett ezt a kérdést megoldani.

Természetes, hogy a vitás ügyekből sok per is keletkezett, melyekben azonban a bíróságok nem hozhattak döntést, mivel a határozat meghozatala a becikkelyezett békeszerződés alapján a jóvátételi bizottság feladata. Azoknak pedig, akik a lejárat előtt a biztosító társaságok kivánságára osztrák vagy magyar koronában fizették ki díjaikat, a bíróság ugyanebben a valutában ítélte meg a követelést.

Vannak olyanok is, akik véletlen folytán nagyon előnyös módon értékesíthették életbiztosításukat. Az amerikai biztosító társa-

fogadta. Magyar dalokat adott elő finom iskolázott baritonján. A zongorakíséretet Gellért Pál színházi karmester látta el a töle megszokott rutinnal.

Majd Szeghő Lilly betegsége miatt ugyancsak Barics Gyula olvasta fel a pályanyertes költői műveket. Két szép verset hallottunk, két tehetséges költőtől. Serestély Béla finom lírai hangon ír, míg Péntes Artur az erőteljes modern irányzat híve. A versek kiválóan érvényesültek. Barics művészi előadásában. Leitner Pál hegedűn és Leitner Palika zongorán egy Strausz-darabot adtak elő precíz összetanuláshoz. Az utolsó szám méltó befejezése volt a nívós programnak a Szabloczky János karmester vezetése alatt működő 50 tagú férfikórus adott elő néhány énekszámot.

Vége volt az előadásnak. A közönség még pillanatokig a lelkesedéstől kipirult arccal szinte megbíjólva ült a helyén és mindenki tudta és mindenki érezte, hogy a Kölcsey Egyesület szépeit és nagyot fog alkotni.

Milyen valutában kell fizetni?

ságok ugyanis visszavonultak az európai piacról és emiatt leszámítolják a meglevő biztosításukat. Ebből a célból ajánlatot tettek feleiknek, hogy a kötvényt már most teljes értékben beváltják és elengedik a hátralékos időre járó díjak fizetését. A biztosítási összeget az illető állam valutájában fizetik — sőt volt olyan ajánlat is, mely olcsó árfolyamu svájci frankra szölt, úgy, hogy a biztosító fél majdnem kétszeresét kapta a kötvény összegének. Ezekben az esetekben mindkét fél jól járt. Az amerikai biztosító társaságok ugyanis olcsó valutában kifizetheték tartozásukat, melynek sok esetben nagyrészt még jó valutában kapták, másrészt pedig nem fenyegeti őket az a veszély, hogy esztendőnk mulva, amikor a kötvények lejárnak és a mostani rossz valuták előreláthatólag mai értéküknek többszörösére fognak javulni, drágább valutaértékben kelljen kifizetniük tartozásukat. A biztosítottakra nézve is előnyös az üzlet, mert így a csak évek múlva esedékesé váló összeghez már most hozzájuthatnak és nem kell a további díjrészleteket fizetniük. A biztosítottak majdnem kivétel nélkül el is fogadták ezt az ajánlatot.

Az orvosok eskütétele.

A városi orvosi hivatal közli az összes orvosokkal, gyógyszerészekkel és szülésznőkkel, hogy a legfelső egészségügyi tanács 618. számú határozata folytán a szabad gyakorlat joga hűségeskületételéhez van kötve. Felhívja ennélfogva őket, hogy az eskületételéhez minél hamarabb, de legkésőbb f. év november 20-ig jelentkezzenek az orvosi hivatalban déli 12 órakor.

Az új vadászati törvény.

Az új vadászati törvény sokakat fog érdekelni, habár a fegyverengedélyek korlátozott száma és körülményes kiadása a nimródok számát jelentékenyen csökkentette. Az új törvény fontosabb pontjait kivonatosan az alábbiakban közöljük. A törvény kimondja, hogy a vadászati jog a földbirtokost, vagy a föld hasznélvezőjét illeti. Saját földbirtokán a birtokos vagy a hasznélvező akkor gyakorolhatja önállóan a vadászatot, ha a birtok, amennyiben az erdőterület, legalább 1000 hektárt, ha nem erdőterület, legalább 100 hektárt tesz ki. A 100, illetve 1000 hektárnál kisebb földbirtokokat tulajdonosainak közös vadászterületet kell alkotni. A vadászati jogot, ha nem a birtok tulajdonosa maga gyakorolja, nyilvános árlejtésen a legtöbbet ígérőnek adják bérbe. Az, akit a vadászati jog megillet, felelős minden kárért, amelyet a vadászterületen lévő vadak a szomszédos vetésekben és ültetvényekben okoznak. A vad által okozott kárt 8 napon belül kell bejelenteni a községi elöljáróságnál. A vadászat tartama alatt okozott károkért a vadászatot résztvevők valamennyien felelősek.

Az új törvény az eddig Erdélyben fennállottaknak jóval hosszabb tilalmi időszakokat állapít meg. Feltűnik, hogy az új törvény a kiméleti időt az őzsutakra az egész éven át fenntartja, kivételesen engedélyt csak a miniszter adhat. A tilalmi idő a nyulakra február 1-től szeptember 15-ig terjed. A vadászatot kizárólag löfegyverrel szabad gyakorolni. Ragadozóvadakat azonban más módon is szabad elejteni. A hajtókutyákkal való vadászatot a miniszter eltilthatja, az agarászat feltétlenül tiltva van.

A vadászati jegy ára 100 lei és azt járásokban szolgabírák, városokban a megyei prefektusok állítják ki. A törvény széleskörű jogokkal ruhazza fel az állami vadőröket és a területeket fokozott védelemben részesíti. Szigorúan bünteti a kihágásokat, így vadorzásért 200-tól 2000 leig terjedhető pénzbüntetést és 3 hónaptól 2 évig terjedhető szabadságvesztést állapít meg büntetésként. A vadászati törvényben megjelölt célok elérésére vadászalapot létesítenek. A vadászati ügyekben legfelső fórum a földművelésügyi miniszter, alatta működik egy vadászati főfelügyelő. Vadászati szakkérdésekben való tanácsadásra a törvény egy 9 tagú vadásztanács felállítását rendeli el. Az új törvénynek különösen a vadorzás üldözésére vonatkozó intézkedéseit csak helyeselni lehet. Feltétlenül szükséges azonban, hogy a törvény intézkedéseit valóban végre is hajtsák és véget vessenek az anarchikus állapotoknak, melyek ezen a téren Erdélyben még ma is jórészen uralkodnak.

Emelkednek az árak minden vonalon.

(A leu zuhanásának söröru következményei.)

A lei kurzusának zuhanásával megfelelően, sőt legtöbb esetben aránytalanul emelkednek a kirakatok árai. Máról holnapra minden megdrágult, a búzától a szövetig s a talpbőrtől a dugóhuzóig mindennek az ára majd a duplájára emelkedett. Szó sincs róla, nem minden emelkedés indokolható jogosan. Helyén való, hogy csak ott történjék áremelkedés, ahol az valóban szükségyszerűség. Hogy hozzávetőleges képet alkossunk a történet áremelkedésekről, megkérdeztünk egy néhány kereskedőt, akik az utóbbi napok valuta eseményeivel kapcsolatos árhullámzásokról a következőket mondták:

— Erdély s főleg az aradi piac Csehszlovákia és Bécs felé tendál. — mondotta egy textil nagykereskedő. A sokal kurzusa az utóbbi két hétben több, mint a duplájára ugrott, ez az, ami főleg érdekel bennünket. Természetes, hogy ez az emelkedés lényeges változásokat okoz a kalkulációkban. Az árdragulás közepes arány számítás szerint csak 30—50 százalék és csak ritkán éri el a száz percentet. A festő áruk (mosókarton) körülbelül 20 leiről 28—30 leire emelkedtek, a vászon 16—18 leiről 26—28 leire, a zefir ugyan csak ebben az arányban. Ezek kivétel nélkül cseh áruk. Igen fontos momentum melyet feltétlenül meg kell említeni, mert ok nélkül emeli az árakat, a pamutárúknál történő vámolási nehézségek. A pamutszövetek a legszűkebben néposztálytéli szükségleteit fedezik, éppen ezért a hivatalos vámilleték az olcsó pamutárúkra kilogrammonként 12 lei adót vett, ezt egyes vámhivatalok igen ritkán veszik tekintetbe s a lószőrökből, rongyhulladékokból készült pamutárút a gyapjuval egyenlően különként 100 leivel vámolják el, ami az eredetileg 28—30 leibe kerülő gyengemínőségű szövet árát száz százalékkal emeli. A szövetek egyébként így is meglehető-

sen megdrágultak, holott a mobilizálás hatása alatt Csehszlovákiában felére esett minden áru értéke. Egy jobbminőségű ruhaszövet ára most 450—500 leibe kerül. Ezt eddig háromszázért meglehetősen kapni.

Természetesen a kereskedők mellett nem maradtak el a szabók és cipészek sem. Egy olyan ruha ára, amely néhány hét előtt 1400—1600 lei volt, ma újra 2000 leien felüli régiókba szökken. Egy cipész a legutóbbi napok hullámzó áraitól az alábbi táblázatot készíttette. (Az első szám a négy hét előtti, a második a mai árat jelent): Talpbélés 74—125 lei kilogrammonként, talp 90—130 lei kilogrammonként, barna felsőbőr 50—80 kvadrátként, antilop 38—56 kvadrátként.

A kereskedelmi élet azonban nemcsak spekulációból és árdragításból, hanem súlyos rizikóból is áll. Az aradi kereskedők nagy része igen súlyos válságnak néz elébe a leu esése és a cseh korona emelkedése folytán. A dolog ugyanis úgy áll, hogy az utóbbi időkben a kereskedők nagyrésze hitelben vásárolt Csehszlovákiában és a nyáron vásárolt áruért fizetendő összeg ma esedékes. Ha valaki egymillió cseh koronáért vásárolt augusztusban árut, az akkor egymillió leit jelentett, ha azonban ezt az egymillió cseh koronát ma kell megfizetni, úgy az két millió leit jelent. Tekintettel pedig arra, hogy a kereskedők nagyrészt eladták áruikat a régi kalkuláció alapján, ma az esedékesség a lei esése folytán óriási veszteséget hord magában, úgy, hogy számos kereskedő teljességgel képtelen fizetni. Ellenben akad néhány szerencsés kereskedő, aki nem Csehszlovákiában, hanem Németországban vásárolt annak idején hitelben árut. Mivel a márka azóta esett a leizhez képest, ezek a kereskedők igen nagy haszonra tettek szert.

Milyen filmeket fog bemutatni a téli szezonban az Apolló és Urania.

Az egész világon válsággal küzd a termelés, a népek és államok sorsát irányító politikások és közgazdászok nem tudják megtalálni a kiutat abból a zavaros khauszából, melyet az 52 hónapig tartó háború hagyott ránk. Egyedül a filmipar tudta levegni magáról a háború billincseit. Szűkebb körben gyors fejlődésnek indult és hamarosan visszanyerte s a benne rejlő kulturális értéket igyekezett és igyekszik még ma is elősegíteni a népek nagy kibékülését. Németország mozi-francia és olasz filmeket is vetített s viszont az antant államok mozi-szaklapjaiból a német filmek ottani sikeréről olvasunk. Ezt a kedvező körülményt természetesen az aradi Apolló és Urania színházak igazgatóságai nem hagyta kiaknázatlanul. Tökéletesen kiépített filmbeszerző szervezete után a külföldi filmpiacok termelésének legjavát biztosította színházai részére. Most fejeződött be a téli szezon megszervezése s nyomban hozzátehetjük, ilyen gondos és változatos repertoárjuk még nem volt az aradi mozi-színházaknak a melyek pedig mindig híresek voltak kitűnő műsoraikról. November második fe-

nyörű film fogja megismertetni velünk. Boccacio kalandjai. A forróvérű kalandor szerelmi történetei, amelyek ifjúkorunk titkos olvasmányai voltak, kelnek életre e filmen. Bemutásra kerül továbbá az Ezeregy éjszaka színpompás buja története, Kukuk herceg címen egy szívbemarkoló romantikus dráma, a Sasflók, a Ginuai összeszökők és számos olyan film, amely hivatva van a mozi színvonalát emelni és az általános emberi kultúrát mentől szélesebb rétegekben terjeszteni.

Ügyvéd nem valutázhatik

(Az ügyvédi kamara felszólítása.)

Aradon eddig több ügyvéd volt, aki ügyvédi gyakorlaton kívül más foglalkozást is üzött. Így például volt olyan aradi ügyvéd, aki fizletszerűen és rendszeres iparengedéllyel valarta üzletekkel foglalkozott. Az ügyvédi kamara most értesülésünk szerint felszólítja mindazokat az ügyvédeket, akik olyan foglalkozást üznek, amely nem egyeztethető össze az ügyvédi gyakorlattal, hogy hagyjanak fel foglalkozásukkal, mert ellenkező esetben a kamara ügyük elbírálása után kizárja őket.

Balesetek sorozata.

(Leszakadt lift és egyébek a színházban.)

A színházi babona azt tartja, hogy amely darab előadásán bal esetek történnek, annak a darabnak a sikere biztos. A tegnap játszott Lotty ezredesi akkor bizonyára sokáig műsoron marad, mert a balesetek egész sorozata játszódott le. Kezdődött az első felvonás elején azzal, hogy a lift két szereplővel leszakadt. A szereplőknek szerencsére semmi bajuk sem történt, ellenben a színpalak mögött tartózkodó Benkőné az ijedségtől szívdobogást kapott. Ezután hatalmas dördülés hallatszott: a zsinórpadlásról elszabadult egy hatalmas súly. Czirkó, az ambiciózus fődíszmester meg akarta állítani a nehéz súlyt. A kötél, amely a súlyzóhoz volt erősítve, megsebezte a fődíszmestert. Nemsokára azután Tompos Józsefet a rája személye sítőlét érte sajnálatos baleset: az erkély tornácán át oly szerencsétlenül ugrott, hogy bokarándulást szenvedett s a II. felvonást kénytelen volt sántítva végigjártszani. De ezzel a balesetek sorozata nem ért véget. A II. felvonásban Selmecey Mihály alatt összetört a zongora forgatható széke. A női öltözőben pedig Szegő Lili, akinek gyorsan kellett öltözkönie, oly erősen csapta ki az ájtót, hogy az e mögött tartózkodó Keleti Gizit az ajtó megütötte. Az I. felvonás után hosszantó intermezzo játszódott le a földszinti folyosón. Mágory Mici és Keleti Gizi teljes színpadi jelmezben és kifestve, ahogy a színpadon játszottak, jótékony célu sorsjegyeket árusítottak a közönség bosszús megjegyzései között. Balesetekben tehát nem volt hiány s így bizonyos, hogy a kedves operett sokáig műsoron marad.

fében és decemberben a külföldi filmpiac szenzációs slágerfilmekkel egymást fogják követni az Apolló és Urania műsorán. Nagy gondot fordított az igazgatóság arra, hogy az új magyar filmek közvetlenül a budapesti premier után kerüljenek Aradra.

A téli szezon slágeréből csak egy-néhányat említenek fel: Gróf Monte Christo élet-halál harca. Dumas világ-híres regényének, amelyet a kinematográfia, mint emlékeztető, szenzációs kiállításban dolgozott fel, a folytatása ez az izgalmas film két részben jár és semmiel sem marad mögötte Gróf Monte Christo előbbi grandiózus filmjének. Madame Dubarry, Tizenötödik Lajos francia király szerelmeinek, aki démoni hatalmát a francia nemzet megrontására használta föl, sorstragediája ez a történelmi motívumokkal átszőtt drámai film. A nagy forradalom zajlik le előttünk stilszerű korfeszítésben. Sátán naplója. A csodaszép Léda Orlonía hercegnő izzó szerelmi regényét kapjuk e cím alatt. A szezon egyik legszebb és legizgalmasabb slágera ez a film, amely a külföld fővárosait valóságos lázba ejtette. A Golem története. Golemről, az életrekeltett agyagemberről már több filmdrámát és színdarabot írtak, de a Golem igazi történelét csak ez a gyö-

Az árellelőrző bizottság új elnöke

(Teljesülés a törvényszéken.)

Az aradi királyi törvényszék bírói karát ma délután 5 órakor teljes ülésre hívta össze dr. Molávan Silvius törvényszéki elnök. A gyűlés a bírók átcsoportosításával foglalkozott. Legfontosabb határozata volt, hogy az árellelőrző bizottság elnökét *Orešanu* táblabíró, aki nagyarányú elfoglaltsága miatt nem képes teendőit végezni, felmentette ettől az állásától és helyette dr. *Popovicu* Sever táblabíró nevezte meg az árellelőrző bizottság elnökévé. A törvényszék polgári tanácsának elnöke a jövőben *Nyisztor* Sándor táblabíró lesz.

A becsület halottja

(Ujabb részletek Ghica herceg öngyilkosságáról.)

BUCURESTI. Annak idején említettük, hogy a Banca Natiuneinek részben a börze spekulációk folytán, részben a pénzügyi válsággal kapcsolatban, melyben az ország van, válságos a helyzete. Ennek a banknak krachját nem lehetett megakadályozni s következményei sorába tartozik a leggazdagabb románok egyikének, N. *Chica* Comanestinek öngyilkossága. *Chica* Comanesti a bankigazgatóságának elnöke volt, öngyilkossága a bank válságával függ össze. Vagyonát 2 és fél milliárd leire becsülik. Azt beszéltek, hogy *Titulescu* pénzügyminiszter Párisba való elutazása előtt pressziót akart gyakorolni *Chica* Comanestire és azzal fenyegette meg, hogyha a bank deficitjét nem fődözi magánvagyonával nyomban letartóztatja. *Chica* Comanesti, aki becsületes ember volt, nem bírta túlélni ezt a szégyent és tegnap délután miután részt vett a bank igazgatóságának utolsó ülésén, revolverével föbelőtte magát. Nyomban meghalt. A bank lelkiismeretlen és bűnös igaztói ellen elfogatási parancsot adtak ki. Egyetlen erdélyi bank sem állt összeköttetésben a Banca Natiuneivel. Azt hiszik, hogy a vesze delmet sikerülmi fog erre a bankra lokalizálni és a krach nem fog másokat magával rántani. *Chica* Comanesti óriási vagyona elegendő a Banca Natiunei egész deficitjének fedezésére.

BUCURESTI. Tegnap déli 12 órakor *Chica* Comanesti volt miniszter, az ország legnagyobb pénzembereinek egyike, a megbuktott Banca Natiunei comandifje, e bank igazgatóságának elnöke, *Mavrocordat* tábornok lakásán egy angol vadász fegyverrel 2 lövéssel öngyilkosságot követett el. Azonnal szörnyen halt. A volt miniszter szomorú sorsa minden politikai és pénzügyi körben leirhatatlan hatást keltett. *Chica* Comanesti a Banca Natiunei élén állott, a bank operációinak áldozatául esvén nem bírta elviselni azt

az erkölcsi bukást, melyet a Banca Natiunei bukása jelentett. Az ügyészség, melyet a Banca Natiunei részvényesei és betevői értesíttek, az előnyomozás megejtése után a Banca Natiunei két vezérigazgatóját letartóztatta és Vaca-restibe szállíttatta.

A népszavazás. Ausztria megkezdi Nyugatmagyarország megszállását.

BÉCS. A soproni népszavazás módozatait végleg megállapították. A szavazás alapjául a magyar nemzetgyűlés választóinak névsorai szolgálnak. A szavazási jogosult előbb igazolja magát, majd egy helyiségbe lép, ahol csupán egy antant tiszt tartózkodik. Attól átvesz két szavazó cédulát és bemegy a szavazó fiúkébe, ahol kivülről senki sem lesz és így teljesen lelkiismerete és meggyőződése szerint szavazhat és nem kell attól félnie, hogy valaki is megtudja, mire szavazott. A *Deutsch Österreichische Tageszeitung* erősen kirohanó cikket közöl s erélyes hangon követeli, hogy vonják vissza a rendelkezéseket, amelyeket a magyar kormány a népszavazás tekintetében kibocsátott. Követeli, hogy a népszavazás napját november 17-ről okvetlenül későbbre halasszák el.

BUDAPEST. A magyar kormány rövidesen tárgyalásokat kezd a soproni népszavazásról Ausztriával. A tárgyalásokat ép-

pen úgy, mint a velencei egyezményt, az olasz kormány közvetíti.

BÉCS. Hivatalosan közlik: A soproni tábornoki bizottság jegyzéket intézett *Schober* osztrák kancellárhoz, amely azt a felszólítást tartalmazza, hogy az osztrákok haladéktalanul szállják meg Nyugatmagyarországnak azt a részét, amelyet véglegesen Ausztriának ítélték. A velencei egyezményben megállapított népszavazási területre nem terjed ki a megszállás. Az osztrák kormány a felhívás következtében elrendelte a szükséges intézkedéseket, hogy az osztrák hadsereg a legközelebbi napokban bevonulhasson Nyugatmagyarországba és mihelyt a katonai helyzet megengedi, életbe léphessen az osztrák polgári közigazgatás. Bécsi antant körök szerint az osztrák hadsereg ma, a köztársaság fennállásának harmadik évfordulóján megkezdi az előnyomulást Burgenlandba.

Habsburg - sorsok.

Az antik sorstragédiák taglója, *Ananké*, a *Végzet* szólal meg a nép október 6-iki legendájában. Ez a nap volt az, amelyen a tizenhárom honvédtábornokot Aradon kivégezték. A néplélek mélyén lassan meggyőződéssé sűrűsödött, hogy *Ferenc József* addig nem léphet pihe-nőre a kapucinosokhoz, amíg családjának tizenhárom tagja természetellenes véget nem ér, kövélve az aradi tizenhárom sorsát. A sors az uralkodópár első leánya, *Zsófia* nyitotta meg, akit szinte csecsemőkorában, 1857-ben éppen abban a percben vesztették el tragikus módon, amikor a magyarsággal kibékülés keresve, utjukat tették az országban. A diadalmenetnek szánt körutazás Nagyváradon szakadt hirtelen félbe arra a hírre, hogy a kis *Zsófia* Bécsben hirtelen elhunyt.

Egy év múlva született meg a második gyermekük, *Rudolf* trónörökös. A mayerlingi tragédia 1889-ben törte le *Rudolf* főhercegnek életét. És *Erzsébet* királynő 1898. szeptember 10-én Geniben *Luccheni* orgyilkos löve álfal vesztette el. Kedvenc fivéré, *Miksa* mexikói császárt 1867-ben, a magyar koronázás esztendejében lőtték agyon a gueretárol vársáncokban. *Miksa* neje, *Sarolta* hercegnő, az urát ért borzalmas katasztrófa következtében még ugyanabban az évben megőrült. *Erzsébet* királyné testvérhuga, a bajor *Zsófia* hercegnő, aki az *alenconi* herceg neje volt, 1897. május 4-én egy párisi jótékonyági bazar égeése alkalmával vesztette el életét.

Rudolf trónörökös legintimebb barátja a toscanai ágból való *János* főherceg, aki *Orli* *János* néven került az emberek tudatába, egy évvel *Rudolf* halála után, 1890-ben járú szerencsétlenül hajójával. Élénk és fájdalmas emlékeztében él a mai magyar nemzedéknek az a tragikus véletlen, amelynek áldozatává lett a legmagyarabb főhercegnek, „*Palatinus* *Jóskának*” *László* nevű fia, aki 1895-ben, az álgyai erdőben vadá-

szat alkalmával, alig huszesztendőskorában járt szerencsétlenül. Ugyancsak fiatalon, 19 éves korában hunyt el ennek a főhercegnek egy leánya is, *Klotild* († 1903), aki mérgezés következtében vesztette az életét.

A 49 utáni magyarországi büntetőexpedició vezetőjé, *Albrecht* főherceget sem kímélte meg a sors. A bajor *Hildergard* hercegnővel való házasságából született *Matild* leánya a magyar koronázás évében égette el, amikor leányos könnyelműséggel nevelőnője elől el akarja dugni az égő cigarettát, ezzel magamögött fölgyújtva a függőnyt és a ruháját. Szerencsétlenül jár a lombardiai utolsó alkirály fia, *Henrik* főherceg is, (aki elsőnek indította meg a Habsburgi morgannikus házasságok sorát), amikéon egy práterbeli lovaglás alkalmával lova megbokrosodott s neki röpítette egy fának. A mérték azonban még mindig nem tett be. A tizenháromból hiányoztak még ketten: *Ferenc* *Ferdinánd* és *Hohenberg* *Zsófia*. Ilyen a népmítoszok utja!

Szerencsétlenség a gépfűrésznél

Egy munkás karját levágta a gép.

Megrendítő szerencsétlenség történt ma délben az *Ortutay* palota előtt, ahol az egyik fafeldüreszelő vállalat emberei a gépfűrészelő dolgoztak. *Zima* György munkás, aki a fahasábot a fűrészelő henger elé rakta, munka közben félre fordult és beszélgetett egy emberrel, aki aziránt érdeklődött nála, hogy mennyiért fűrészelnek fel egy méter fát. A henger előtt levő fát a fűrészt kettészelte. *Zima* a beszélgetés közben nem vette észre, hogy a fahasábot a gép fűrészelte és az egyik kezével tovább tolt a hasábot. A gépfűrészt elkapta *Zima* karját és könyökben

teljesen levágta. Rémes ordítás hallatszott, amelyre egész sereg ember verődött össze a szerencsétlenség színhelyén. *Zima* Györgyöt az előhívott mentők beszállították a kórházba. A szerencsétlenül járt ember két évig állt a vállalat szolgálatában, a gép kezelésében teljesen jártas volt s így a balesetért őt terheli a felelősség.

HIREK.

Csécsei Imréné alapítványára

Megható és szép tettekre lelkesítő a mai világban az a buzgóság, amellyel az aradi protestánsok *Csécsei Imréné* nevének: mint szeretett lelkészük hitvesének igyekeznek maradandó emléket állítani. Már a nagy temetés alkalmával többeknek szívében megnyilvánult az az óhaj, hogy a költői lelkületű és jótékonyagságról ismert papné nevére alapítványt tegyenek. S ez a gondolat akkor öltött egészen testet, midőn a reformáció emléknapján *Purgly* *Lászlóné*, a *Lorántffy* *Zsuzsánna* Egyesület elnöknője a *Csécsei Imréné* alapítványt kétezer lei adományával gyarapította. Az alapítvány magasztos célja annyira nyilvánvaló, hogy sokan járulnak felekezeti különbség nélkül is áldozni a Szeretet halhatatlan emlékezetének!

— Az értékbecsülő bizottságok holnap, vasárnap a következő munkát végzik: első bizottság *Gáj*, második bizottság *Radnai* ut 37 től a *Bul. Regele* *Ferdinánd* (*Boros* *Béni-tér*) felé, a harmadik bizottság *Str. Greceanu* (*Perényi-utca*), negyedik bizottság *Piata Imperatul Traian* (*Attila-tér*), a hatodik bizottság *Purgly* *Lajosné-utca*. — A pénzügyigazgatóság ma a következők közlésére kért fel bennünket: Felhívjuk a háztulajdonosokat és a lakókat, hogy az értékbecsülő-bizottságoknak megérkezésükkor feltétlenül adják át adóvallomási ivateket, annál is inkább, mert ellenkező esetben a bizottság hivatalból állítja ki az ivateket. A legujabb rendelkezések szerint az értékbecsülő bizottságok nemcsak a háztulajdonos vagyonát, hanem a lakók vagyonát is felbecsülik.

— Véget ér a török-görög háború. Hága. A görög kormány jegyzéket intézett az antanthoz, amelyben tudomására hozza, hogy kész elfogadni feltételeit. Most már remélhető, hogy megindulnak a békétárgyalások a török nacionalistákkal. Londonban bizonyosra veszik, hogy a török-görög háború hamarosan véget ér.

— Értesítem az igen tisztelt hölgyközönséget, hogy bécsi tanulmányutamból visszatérve szalonomban a francia és angol munkát újra megkezdtem. Tisztelettel: *Stern* *Margit* női divatterme. *Bul. Regele* *Maria* (*Andrássy-tér*) 8.

— **Hirdetmény.** Felhívtnak mindazon adózók, kik a folyó év végéig esedékessé vált állami és községi adótartozásaikat eddig be nem fizették, hogy azokat folyó hó 15-ig annál is inkább fizessék be, mert ellenesetben tartozásaik késedelmi kamat és végrehajtási díjak felszámításával fognak behajtani. A városi adóhivatal.

— **Schenker & Co. aradi fiókja átbelyezte irodahelyiségeit az Acsev. palotába.** (Volt városi adóhivatal). Bejárat I. emelet, 15—16. sz. Telefon 5—14.

— **Budapestben hovi har van** a szállingó hópihek néhány nap múlva itt lesznek nálunk, hogy fehér lepelt borítsanak a zörgő őszi avarra. Meleg kályha mellett gondoljunk a zuglakások fájó, ruhátlan, szomorú gyermekeire. Aki a Gyermekfelruházó Egylet ma délután 5 órai teáján a Fehér Keresztben ott lesz, maga is hozzájárult egy könnyesebb letörüléséhez.

— **Az Aradi Tornaegyesület** tornagyakorlatai a lyceumi tornacsarnokban folyó hó 14-től, azaz hétfőtől kezdve hétként háromszor és pedig hétfőn, szerdán és pénteken este 6 és 8 óra között tartatnak meg. Az elnökség.

— **Az aradi Patronázs Egyesület** felkéri mindazon urhölgyeket és urakat, kiknek címére sorsjegyek lettek kikézbcsítve, annak ellenértékét vagy a sorsjegyeket november hó 14-ig, hétfőn délután 4 óráig a központi irodába Str. George Popa (Ferdinand-utca) 3. sz. alá beküldeni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben azt megtartottnak tekintjük.

— **Házasság.** Dr. Birkenheuer Mihály orvos és Weil Emike urleány házasságot kötöttek Ujradon.

— **Az autó tolvaja.** Tegnap délután egy timisoarai teherautóra Micalacán különböző árukat és gépkartrészeket raktak fel. Miközben a munka folyt, az autó munkásaihoz egy ismeretlen ember jött és ajánkozott, hogy ő is segít az autóra fektetni a gépkartrészeket. A munkások a segítséget szívesen fogadták, azonban pórullártak, mert az ismeretlen az egyik értékesebb alkatrészt egy emeltyűt magához véve, egy őrzetlen pillanatban megszökött. A tolvaj az ellopott emeltyűt házról-házra járva Micalacán megvételere kínálta. A gépkartrész kínálata gyanút keltett egy rendőrbem, aki a tolvajt tartóztatta és sikerült is a lopást rábizonyítani. Az autó tolvaját bekísérték a rendőrségre.

— **Halálozás.** Ganther Izidor tegnap 40 éves korában rövid szenvedés után meghalt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a Str. Mocioni (Orczy-utca) 1. számú házból.

— **Három művész kiállítása.** Három kiváló művész: Lenhardt Emil és Nagy Oszkár festőművészek és Róth Ferenc grafikus a Kulturpalota kistermében rendezett képkiallítása az aradi művészi körökben általános feltűnést keltett. Aki eddig megjelenik a kiállításon, a legnagyobb elragadtatással beszélnek róla. Dr. Robu János főpolgármester is meglátogatta a napokban a kiállítást és több kép annyira megnyerte a tetszését, hogy

kijelentelte, hogy azokat a Kulturpalota képtára részére meg fogja vásárolni a város. A kiállítás iránt állandóan nagyobb érdeklődés nyilvánul meg.

— **A megyei körorvosok véglegesítése.** Dr. Bradean Atanaz megyei főorvos tegnap este Chiura utazott, hogy ott az egészségügyi főfelügyelőséggel érintkezésbe lépjen az aradmegyei körorvosok végleges kinevezése ügyében. Eddig a megyében egyetlen körorvos sem volt végleg kinevezve, valamennyi csak ideiglenesen töltötte be állását. Ezt a kérdést, valamint a körorvosok fizetés-rendezésének ügyét fogják véglegesen rendezni.

— **Új könyvek.** Erdélyi Könyvtár címen havonta megjelenő regénysorozatát indit az aradi Forum könyvkiadó r.-t., melynek első kötete Nagy Dániel: Pirofrakk című regénye lesz. Aki belép az Erdély Magyar Irodalom-pártoló sorába évi 40 leiert kapja a 12 regényt és egyéb járulékokat. Jelentkezés levelezőlapon is történhet a Forum címére.

— **A Növédelmi Hivatal** szegényei és napközi otthona javára f. hó 15—25 ig gyűjést rendez. Midőn nyomort enyhíteni a község sokszor tapasztalt magyellk üségéhez fordul, egyszersmind közli, hogy a gyűjtés csakis a rendőrprefektura által lebélyegzett ivaikkal történik.

— **Ellopott pénztárca.** Ma délben megjelent az aradi rendőrségen Chan Wilhelm és bejelentette, hogy 3000 leit, 1080 dinárt és egy jugoszláv utlevelet tartalmazó pénztárcáját valószínűleg ellopják tőle. De lehetséges az is, hogy valamelyik üzletben, ahol a mai nap folyamán megjelent, ott felejtette.

— **Tömeges vasuti lopások.** Ma a rendőrségen tömeges vasuti lopások, számszerint 9 lopás miatt teettek feljelentést. A nyomozást megindították.

— **Az élesztőtolvajok orgazdája.** A múlt esztendőben nagyobb szabású élesztőtlopásokat fedeztek föl az aradi Neuman-gyárban. A tolvajok kézre kerültek és azóta a bíróság már el is ítélte őket. Most az orgazdák ügyét tárgyalta az aradi törvényszék büntető bírósága, Huber Tamásné, Pankolán Flora, Kodreán Péterné és Száva Istvánné olcsó áron megvásárolták az élesztőt a tolvajoktól és azt eladták. A bíróság Huber Tamásné egy hónapi fogházra ítélte, a többi kisebb elzárással büntette.

— **Emancipált nők Aradon.** A menyasszony ghaia, A. kakarökkönyv, Szerelmeslevel, A háziurak offenzívája, A mátkaság, A lengyel márka meséje, Olasz mozaik, Biztos gyógyulás, Színészek, mint jegyszédők, Őszi séia, Nagy fájdalom. Három tehetséges művész, sth. című szenzációs cikket közöl a népszerű „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— **Rendező és színész.** Oradea-mare. Tegnap délelőtt a „Kis Grizett” próbáján Hetényi Elemér rendező megjegyzést tett Sümegi Vilmos színész játékára, amelyet ez sértőnek talált. Sümegi ingerült hangon válaszolt olyan formán, hogy Hetényi Clujon még kis fiu volt és csak Oradea-maren adtak alá nyeret. Heves szóváltás támadt, a próba abbamaradt és Sümegi elhagyta a színpadot. Sümegi min-

den valószínűség szerint Oradea-marét is elhagyja. A kínos összejáratkozás folytán a „Kis Grizett” bemutatója elmaradt.

— **Lord Grey megnősül.** London. Lord Grey eljegyezte magát Glenconnet barátnőjével. Grey 59 éves és tizenöt esztendeje özvegy. Menyasszonya 50 éves és néhány évvel ezelőt vált el férjétől.

— **Olcsó papírpénz — drága papírszalvéta.** Budapest. A budapesti piacon igazán nem lehet panaszkodni a valuták drága ára miatt. Inkább a piaci árak drágák. Összehasonlításképpen álljon itt egy klasszikus példa. Egy papírszalvéta, a min nincs is nyomás 20—22 fillér, míg egy lengyel márka gurtázzsal, jutalékkal, adóval együtt csak 17—18 fillér és amellet még a lengyel márka szép nyomtatás, chliché is van. Ha valaki divatba hozná a lengyel márkát, mint papírszalvétát, úgy parázs kis háussé törne ki ebben a valutában.

Közgazdaság.

A valutariac.

Zürichi nyitás: Berlin 182.5, Newyork 530, Milano 2165, Prága 560, Budapest 45, Zágráb 180, Bucuresti 340, Varsó 16, Bécs 16, lebélyegzett osztrák korona 11.

Budapesti magánforgalom: Napoleon d'Or 3875, dollár 1080, márka 456, leu 700, sokol 1120, dinár 1300, lengyel márka 26. **Kifizetések:** Bécs 18, Berlin 413.

Zürichi zárlat: Berlin 185, Newyork 529.5, Milano 2085, Prága 560, Budapest 45, Zágráb 170, Bucuresti 340, Bécs 16.

Megalakult a Neuman Testvérek Részvénytársaság.

A Neuman Testvérek Részvénytársaság alakuló közgyűlését ma, szombaton délelőtt 10 órakor dr. Neuman Károly elnöklete alatt tartotta meg. A Neuman Testvérek Részvénytársaság alaptőkéje 10 millió lei. Az igazgatóság tagjai lettek: Neuman Dániel, Neuman Adolf, dr. Neuman Károly és Neuman Alfréd. A felügyelő bizottság tagjai lettek: dr. Rosenberg Miksa ügyvéd, Tenner József, a Trieszti Általános Biztosító társaság aradi fiókjának vezetője, Trimbitioni

Traian iparfelügyelő és Zima Tibor a kereskedelmi és iparkamara főtitkára.

Eladott aradi ingatlanok.

Friedmann Imre és Dezső eladták a Strada Soarelni (Zoltán-u.) 3. sz. házat 30000 leiert Grosz Lajosnak, Szeberényi László és neje eladták a Strada Capitan Ignat 19. számú házat 70000 leiert Schuhmann Henriknek. — Paladics György és neje eladták a Strada George Jonescu 1. számú házat 28000 leiert özv. Mihály Gyulánának. — Báró Urbán Péter eladta a Strada Closca 2. számú házat 80000 leiert Grósz József és nejének. — Brunhuber Gizella és tulajdonostársai eladták a Calea Pecica ingatlanokat 42000 leiert az Aradi Általános Takarékpénztárnak. — Mészáros János és neje eladták a Strada Vadászkiút 7. sz. házat 50000 leiert Goldstein Mór és nejének. — Özv. Csik Jánosné és Bala Kálmánné eladták a Strada Teodor Ceantea 5. s. házat 38000 leiert özv. Fischer Ferencnek. — Rusz Mihály eladta a Strada Rét 9. számú házat 8000 leiert Munzát Uros és Demefernek. — Weisz Lajos és neje eladták a Strada Joan Russu Sirlán 9. sz. házat 50000 leiert Valenta Gyula és nejének. — Klinkó István és neje eladták a Strada Legelősor 181a. sz. házat 12000 leiert Schlechter Miklós és nejének. — Dr. Auszterweil Géza eladta a Strada Gozsdu 4. számú házat 75000 leiert Sabau Cornel és nejének. — Borneas Pál és neje eladták a Zimánd-dűlőben fekvő egy házhelyet 10000 leiert Lázár Istvánnak. — Borneas Pál és neje eladták a Strada Almos 15. számú házat 35000 leiert Bota Todor és nejének.

Székrekedés.

A budapesti izraelita kórházban szerzett tapasztalatok szerint a „Ferenc József” keserűviz nagyon kiméletesen és biztonságos hat.

A Szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF
főlt.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Tudatjuk, hogy az ebédőberendezések kisorsolása november hó 15-én délután 3 órakor lesz megtartva a városháza nagytermében.

Felkérjük a közönséget, hogy aki a sorsoláson résztvenni óhajt, sorsjegy szükségleteit kedd déli 12 óráig a központi irodában Str. George Popa (Ferdinand-utca) 3. sz. alatt szerezhetheti be.

Aradi Patronázs Egyesület Elnöksége.
3770

„GLADIS' SHOE CREAM”

THE BEST

az előkelő világ cipőkrémje

Aradi lerakat: Szemző Ármin, telefon 5-92

Gyártja: Herczeg Géza, Cluj (Kolozsvár)

Mielőtt téli felöltő szükségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA
női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Pirlol Nr. 3.
Vörösmarthy-u. a Színház épület hátsó bejáratával szemben. 3230

Külön mértékosztály!

„Joan Limbeck si Flui” Arad. Fabrica de costururi de metal si intreprindere de imormantari. Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Özv. Gantner Izidorné szül. Vékony Berta valamint gyermekei Magduska, Balázs és Iruska, ugyszintén az alólíroltak nevében is lájadalomtól mélyen megtörve, de a Mindenható szentseg akarátában megnyugodva, szomorodott szívvel tudatják, hogy a leg jobb férj, a szerető édesapa, a drága jó gyermek, testvér, sógor és rokon

Gantner Izidor,

folyó évi november hó 11-én, délután 3 órakor, Áldásos életének 40-ik, zavartalan boldog házassága 12-ik évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

Feljejtethetlen drága halottunk földi maradványait folyó évi november hó 13-án délelőtt 10 órakor fogjuk a Str. Anton Mocioni (Orczy-utca) 1. számú gyászaházból, előzőleg a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után, a helybeli felső-temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra elhelyezni.

Az engesztelő szentmise áldozatot a boldogult lelki üdvéért folyó évi november hó 22-én, délelőtt 10 órakor fogjuk a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Pihenj csöndesen drága halottunk!

Arad, 1921. november hó 12.

Rigler József és neje szül. Wolf Anna szül. Rigler Dezső, Rigler József, Rigler Jenő, testvérei. Baczó Mózes és neje szül. Vékony Margit, Dr. Nagy Sándor és neje szül. Vékony Eszter, Falábu Jenő és neje szül. Vékony Irma, Rigler Józsefné szül. Lecher Jeanette, sógorai és sógornői. Özv. dr. Vékony Albertné szül. Németh Irén, anyósa. Ugyszintén a többi nagyszámú rokonság, a jóbarátok és jóismerősök nevében is. 10532

Fordításokat

angol, francia, német, magyar, szerb, horvát, orosz, cseh, tót nyelvekre és viszont szavatossággal vállal 4486

Medveczky Sándor

Arad, Plata Catedralei (Tökölly-tér) 5a.

Eladó

villaszerű modern épület 5 szobás lakás, cseled lakás, 6 jászagra is-tálló, gabona magtár, 30 sertésre hizlalda, külön gazdasági udvar, pince 500 hektó bornak

Haász Albert irodája, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. szám. 10710

JEANETTA MOHR
vizsg. fogtechnikusnő
Arad, Luther-tér 1.
Rendel 8-12, 2-7-ig.
Minden esztörtökön szegényeknek ingyen foghuzás.
FOG 10611 FOG

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesítjük rendelőinket, hogy azsurozó és géphimző üzletünket kibővitve

előnyomdával

Rövid-utcaból Str. Metlanu 4. (Forray-utca) helyeztük át. További szíves megrendelést kérünk.

Teljes tisztelettel 4464

Schwarz nővérek.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Eladó gőzmalom.

Kimulatható óriási jövedelem. legjobb vidéken vasuti állomás napi 200 mázsa örlőképesség, vám- és kereskedelmi örlésre bevezelve, 5 szobás modern lakóház sok melléképülettel. Komoly vevőknek díjtalan felvilágosítást ad

HAÁSZ ALBERT irodája Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. szám. 10710

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási vállalat ARAD.

Képviselve Európa minden nagyobb városában. Elvállal szállítmányokat külföldre és külföldről mindann relatióban. Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség. Darabárukat szállít biztositással, teljes szavatossággal a Francó Romana Ált. Biztosító R.-T. által. 10905

Aolan,

Caseosan.

Jod injek tabl.

Mirion,

Neo és Silber,

Salvarsan injectiók,

Tanningene hajfesték,

Dipsnon tabletta,

Friss csukamáj-olaj érkezett

Manta-gyógyszertárba,

Strada Metlanu si Plata Catedralei (Forray-utca és Tökölly-tér) sarkán. 11241

Megnyilt!

a modern husfűstölde:

Alexandru Gavra (Osernovits Péter-utca) 26. szám. 4448

AKI

előnyösen akar venni házat birtokot, malmot szőlőt üzletet forduljon bizalommal HAÁSZ ALBERT Str. Eminescu (Deák F.-utca) 2. évek óta fenálló leg-szojádabban vezeteli irodájához, hol előleges díjazás nincsen. ELADÓK: Bér-és magánházak azonnal elfoglalható 2, 3, 4, 5 és 6 szobás modern lakásokkal. — Házak 30-50 év óta fennálló fűszer-üzlettel, italméréssel lakással. — Harminc kat. hold lanya aradi határban épülettel. — Fűszerüzlettel italmérés-sel lakással. — Hét kat. hold uri szőlő gyönyörű lakóházzal buforzattal. — Hat kat. hold uri szőlő 250 hl. hordóval, kolnával, pincével. Eladó házakat kérem előjegyeztem. Komoly vevők. Állandó érdeklődés. 10710

la minőségű zsilvölgyi

KÖSZÉN

érkezik a

Központi Tüzifa telepre

Calea Radnei 4. Hegyaljal villamos vas-uttal szemben.

Előjegyzéseket a nagy megrendelésekre való tekintettel már most fenti irodánkban o. közölünk. Engros és de-tail eladás. Telefon megrende-lések 633 adandók. 4419

Máté Mihály

„AESCU LAP”

Orvosi műszertára, Cluj, Strada
:: N. Jorga (Jókai-u.) 2. szám. ::

Teljesen komplett, nagy raktárt tart az összes orvosi műszerekből, gummi-árak, betegápolási cikkek, Record stb. fecskendőkből. 4461 Recordot cserél, javít. oo

Tessék árajánlatot kérni!
Szolid áruk!

Romania Ministerul de Interne Direc-tiunea Pol. si Sig. Gle Prefectura Poli-tiei Arad. Sectia Administrativa.

No. 8466-1921.

HIRDETMÉNY

Felhívom az összes autó- és motor-kerékpár tulajdonosokat hogy folyó hó 14-én délelőtt az államrendőrség Strada Marasesi (Kossuth-utcai) helyiségében késedelem nélkül jelenjenek meg jármű-veikkel együtt az új forgalmi engedé-lyek átvétele és járművek átvizsgálása céljából.

Arad, la 11. Noembrie 1921.

Subprefectul Poliției:
(ss) Giulian Arcașie.

Radio Hirdetési Iroda 1531.

METEOR Palagyár R.-T.

Fugyivásárhely, (Biharmegye).

Ajánlja elsőrangú Hatschek-gépen ké-szült cellulose-mentes asbest pala-gyártmányait. A jelenkor elis-merten legjobb fedőanyaga: tűzbiz-tos, tartós, könnyű és tetszetős. 4096

Lőwy Sándor

áruhaza Petrozsényban
keres férfloofectió

szabómunkásokat

állandó munkára, jó fizetéssel. Sze-mélyesen jövőknek költség meg-térítettik. 4489

Csodás hatású arcszépítő és
finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. Szeplők, májfoltok, bőrtakák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc roztsás úde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Szén! Szén!

Közüzemek, iparüzemek és szénkereskedők figyelmébe!

KÖNIG MIKSA

cég áruosztálya

Arad, str. Bucur (Eötvös-u.) 3.

Ajánl azonnali szállításra csak wag-gontólben: **Prima zsilvölgyi aknaszenet**, továbbá Olygocen kora, fekete fényű, **szobátüze-lésre is alkalmas** magas hő-foku darabos és ugyanilyen minőségű aknaszenet. Nagyobb felületű kazi-nok, malmok, szesz- és téglyagarak részére akna és darabos **barna szenet**. Kiutalásról és kocsikról gon-doskodunk. **Telefon ARAD 63.** Táviratok: **KÖNIG, ARAD.** 11905

Saját készítményű VASBUTOROK

rész (nagy) ágyak, összecukható ágyak, csinos kivitelű gyermekágyak, minden-féle mosdók, ruhafogasok, sodronybeté-tek fa- vagy vasrárával kórház és in-ternátus berendezések jó és erős kivi-telben, a legjutányosabb áron. — Képes árjegyzék kívánatra. 4241

Fleischer Testv. vasbutorgyára

Str. Rusu Sirianu (Aulich Lajos-u.) 14.

Viszketeg, sömör, bőrkiütés

esetén vásároljon egy tégely közis-mert **Dr. Fleisch-féle 4058**

SCABOFORMOT

hatása biztos, szagtalan, a ruhát nem piszkítja. Próbátégely 8 Lei, nagy té-gely 12 Lei, családi tégely 20 Lei. Hozzávaló Scaboform hűtő por 4 Lei. Kapható minden gyógyszerárban, fő-raktár viszont eladók részére is. — **Kain Imre Angyal** gyógyszer-tára (volt Ring) Arad, Calea Banatului 1. (Asztalos S.-u.) (Szabadság-tér) sarok.

Tört aranyat,

ékszer, régi arany és ezüst pénzt napi áron vesz 4408

Kertész órás és ékszerész
Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.)

Gyümölcsfák

minden fajban kaphatók:

NIEMETZ faiskolájában

Timisoara, 4807

III., Strada Coroana (Korona-utca)

25. szám. :: Telefonszám: 135.

„Hermes” hirdetés 11.339.

Karácsonyi játékaruk !!

Eladás november

10-én kezdődik!

Értesítjük az érdekelteket, hogy Németország egyik legnagyobb

játék és Nürnbergi árúgyarának 4407

képviselőt és gyári lerakatát megkaptuk. Az első nagyobb küldemény már megérkezett.

Nagy választék karácsonyi játék-árakban.

DEUTSCH ZSIGMOND és TARSAI BRASSOV, Kapa-u. 33. sz. az udvarban.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.

Zsák, zsineg, ponyva, tömlő, előnyös áron **HACKER** TESTVÉREKNÉL ARADON

Iroda: Strada Muresului (Maros) 1.

Apró hirdetések.

Levelezés.

CSINOS hölgy discret barátságát keresi nőlen uriember Leveléket igények és találka megjelölésével „Ezerégyéjszaka” jellegre a kiadóba. 4460

REGATBELI URINÓ nemeslelkű, szerényen támogató komoly uriember barátot keres. „Kellemes otthon” című jelleg levelét Wallinger hirdetője továbbítja. 11241

IDŐSEBB uriember saját lakással bíró hölgyet keres, akit anyagilag támogatna. Csak teljes című ajánlatra reflektálók. „Komoly” című jelleg leveléket Wallinger hirdetője továbbítja. 11241

Házasság.

ÖZVEGY iparos Ismerektségét keresi 55 éves özvegy asszony házasság céljából. Leveléket „Csendes élet” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 4456

Alkalmazás.

MINDENES leány azonnalra felvételik Str. Consistorului (Batthyány-u.) 23. 200

EGY jobb családból való leány 28 éves házi teendőkhöz járás alkalmazást keres kisebb ur családnál. Cím a kiadóhivatalban 4450

FIATAL fűszeresegédet keresek azonnali belépésre vidékre. Román nyelv megkivánlatik. Jelentkezni Neulender és Kohn cégnél Str. Bratianu (Weitzer János-utca.) 4459

INSTRUKTORNAK ajánlkozom alsóbb osztályu gimnáziumj növendékhez. Cím: Szállási Aladar Str. Pescarilor (Thökölly Imre-utca) 4. 4449

ÜVEGEZŐ, porcellán, fűszer szakmában gyakorlott segéd alkalmazást keres Cím a kiadóban. 4453

MEGBIZHATÓ fiatalember beszél magyarul, németül és románul, kaucióval, irodai vagy pénztárnoki állást keres. Cím Kelet hírlapiroda. 11109

BIZTOS JÖVEDELEM! Elsőrangú helyi vállalat könnyen szereshető jövedelmet nyújt jó összeköttetésekkel rendelkező hölgyeknek és uraknak. Ajánlatok név, lakcím és foglalkozás megjelölésével „Állandó” jellegre a kiadóba küldendők. 4472

FIATAL fűszerkereskedő segédet keresek azonnali belépésre Kohn László Gáj. 4469

KERESKEDELMi vállalatnál, avagy gyárban irodai esetleg egyéb bizalmi állást keres román és német nyelvet bíró egyén. Cím a kiadóban. 4463

EGY szerény, szorgalmas leány felvétetik Wild cukrászdában. 4465

MODERN lámpaernyők készítését olcsón vállalom. Cím a kiadóban. 700

JUTÁNYOSAN VARRÓK férfi- és női fehérneműt. Javításokat is fogadok. Fácán-utca 6. 4380

VADÓR, vagy erdőkerülői állást keres egy 35 éves családost, józan életű ember. Kutyá idomításához ért több nyelv ismerettel bír. Szíves megkereséseket kér „Ügyes” jellegre a kiadóba. 4482

GYERMEKLEÁNYT keresek, ki a háztartásban is segít. Német előnyben. Str. Crisan (Karolina-utca) 5a) 4483

NÉMET nevelőnő keresek kisebb gyermekekhez. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11240

NÉMET nevelőnő nagyobb gyermekek mellé ajánlkozok vidékre is megy. Erdőkölly: Str. Consistorului (Batthyány-utca) 3. 4471

FEHÉRNEMŰ VARRÓNÓ javításokat is elfogad, házakhoz ajánlkozok. Str. Cornel Popescu (Edelspacher-u.) 6. ajtó 9. 4474

FIATAL, ügyes cukrász segéd felvétetik. Cím a kiadóban. 4476

MINDENES vidékre kerestetik. Jó fizetés és bánásmód biztosítva. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11240

KÖNYVELŐ (mérlegképes), kereszény 24-30 éves, nőlen, aki magyar román és német nyelvet is perfekül érti, faipari vállalatokhoz kerestetik. Írásbeli ajánlatok Wallinger hírlapirodájába kéremek. 11240

MINDENES FŐZÓNÓT keresek magas fizetéssel, aki fejéshez is ért. Stauber, Str. Pescarului (Thökölly Imre-utca) 45. 11240

KERESKEDŐSEGÉD állást keres december 1-re. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11241

HÁZMESTERI állást keres gyermekekkel házaspár. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11242

GÉPIRÁSBAN jártas kisasszonyt keresek. Dr. Werner János ügyvéd Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 11109

INTELLIGENS, idősebb urinót társalkodónéknak keresek. Cím a kiadóban. 4479

ERDŐKEZELŐ fiatal, azonnali belépésre állást keres. Cím Kelet hírlapirodában. 11109

KIFUTÓ fűt azonnalra felveszünk. Cím Kelet hírlapiroda. 11109

AKAR KERESNI? Keresse fel a Szépművészeti Szalon Str. Eminescu 29. (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. Műtárgyakkal képeket szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, bútorokat, modern dísz tárgyakat, ezüstöket a legmagasabb árban veszünk. Telefon 333. 11391

EIN deutsches Fräulein wird gesucht per 15. Adresse in der Administration. 4481

Lakás.

BUTOROZOTT szobát keres intelligens fiatalember belvárosban. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11241

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba esetleg reggeli és vacsora ábronomával, belvárosban december elsejére kerestetik. Címek „Tiszviselő” jellegre a kiadóba kéremek. 4485

Vétel és eladás.

MOTORFÜRÉS, legjobb gyártmány, Mars angol rendszer Kovács Soma Társánál Arad. 4466

SZEMÉLY-AUTÓT, jókarban levőt keresünk megvételre körülményes tárgyalással és ár megjelöléssel. Friedrich Testvérek Timisoara. 4455

CSODASZÉP NYEST garnitúra, két alaska róka muff oposum gallér és manchetta, egy két éves gyermek részére teljesen új fehér nyul-kabát és fejkötő eladó. Megtekinthető Joanovits szücsnél. 4447

EGY Wertheim-pénzszekrény eladó. Megtekinthető a városi gázgyárban reggel 8-tól délután 2 óráig. 4478

MALOMKÓ eredeti francia, hazai, szifaselyem szíjjak, gépolajok szerszámok, malomszerek Kovács Soma Társánál Arad. 4467

FREDETI Singer barkaros cipész varrógép eladó. Ujarad, Pék-utca 26. 4454

PERZSASZŐNYEGEKÉRT néhány napig kivételesen magas árat fizetünk Szépművészeti Szalon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. 4473

AUTOGUMMIK, eredeti francia Michelin Pirelli gyári áron Kovács Soma Társánál Arad. 4468

TELJESEN új damaszt asztalneműek eladók Strada Consistorului (Batthyány-utca) 3. 4470

NAGY karakül köpeny olcsón eladó szivességből megtekinthető: Joanovits szücsnél. 4458

VESZÉK régi ügyvédi irattárakat. Tájékoztatót kérem a papírkészlet hozzávetőleges súlyát és az évszámot amelytől az irattár származik, megadni. Vidékre is elmegyek. Levelékre azonnal válaszolok. Értéseitek „Régi irattár” jelleg alatt a kiadóhivatal által továbbítanak. 4462

NŐI kosztümök eladók Piata St. Sava (Kelemen-tér) 6. szám, ajtó 7. 4457

VÁROSI BUNDA szörme béléssel eladó. Szivességből megtekinthető: Joanovits szücsnél. 4480

PERZSASZŐNYEGEK, babakelengye eladó Aradnál Str. Granitel (Hátár-utca) 6-7. délután 10-12-ig délután 3-6-ig. 11206

KÉT ruganyos matrac, majdnem új, olcsón eladó Piata Luplei (Szent Péter-tér) 6. 4475

ELADÓ alig használt gyermek vaságy matraccal. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11241

FÉRFI RUHÁK, alig használt téli kabátok cipők eladók Str. Baritiu (Rákóczy-utca) 25. földszint. 4477

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsenyi-utca) 39. sz. 10655

BUTOR, Ebédő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegand butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

TIZENKÉT SZEMÉLYES Berdorfi ezüst mahagoni ebédő eladó. Str. Granicerilor (Török Ignác-utca) 6a) 4389

TIZENKÉT LŐERŐS kocsira szerelt 2 hengeres benzín motor eladó Schamberger kocsigyár. 4422

ELADÓ finom modern legjobb karban levő egy ágyas hálószoba. Megtekinthető Strada Alexandri (Salacz-utca) 7. 3-4 közt. 4423

MINDENEMŰ játékokat és jappán vázát vesz legmagasabb árban Salon Artistique Fischer Eliz-palota Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 4412

EZÜSTÖT, szőnyegeket legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bul. Regele Ferdinand (Andrássy-tér) 20. 11045

SZALON öltöny majdnem új közepmetre eladó Strada Mune de aur (Aranykéz-utca) 20. 900

NŐI KALAPOKAT legolcsóbban a Kalap Bazar árusít Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 4414

TEKERCS CSOMAGOLÓPAPIR, vékony, kapható Knieszer könyvkereskedésében Dobó-u. 10671

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket szobrokat, szőnyegeket, porcellánokat, antik bútorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

PARÓKÁK, transzformációk bandókat, paplók, hajfonatok hajkrepp legolcsóbban Fischer Jánosnál Strada Muresesti (Kossuth-utca) 58. sz. 4288

Ingatlan.

HÁROM SZOBÁS modern magánházat keresek. Cím a kiadóban. 4451

SIRIA (Világoson) 7 hold szőlő földmiveléssel eladó. Cím a kiadóban. 4452

Uzletek.

VASUTNAL levő jóforgalmu vendéglő és szálloda eladó Calea Aurel Viasca 7. 11241

Különféle.

VIZUMOZAST 40 leletr hétfőn esőg válalok szivességből Brunner Béla Piata Avram Iancu (Szabadság-tér.) 4484

FELHÍVÁS! Felkérjük azt a két férfit, akik szombat délután a Salon Artistique-ben miniatúrát vettek, hogy egy új nagyvált tárgyuk átvétele céljából hétfőn üzletünkben jelentkezzenek. Salon Artistique Bul. Regina Maria 20. 4488

OLAJOK, Destillált és raffinált gépolaj, vulcan olaj, gőz- és motorhengerozaj, autóolaj, autó- és nehézbenczin továbbé zsír, sárga és fekete kocsikenczin, ökmag-, napraforgó- és repecolaj, olajpogácsák napi áron kapható az Industria Aradana De Uleului S. P. A., Aradi Olajipar Rt.-nál Aradon, Bulev. Regele Ferdinand I. (Boros Beni-tér) 22. Telefon 135. sz. 10641

FIGYELED?

Ha házat, üzletet akar venni és nem talál alkalmosat keresse fel SZIRMAI adásvévesi irodáját! Legnagyobb előjegyzés minden árban! — MAGÁNHAZAK 20.000 leitől 600.000 leig a város minden pontján lakással. — BÉRNÁZAK a város minden kerületében — FÜSZERÜZLETEK PÉKSÉGEK VÉN. DÉGLÖK, I. oszt. ÉTTEREM 20.000 leig átvethető, I. oszt. KÁVÉHAZ 10.000 leig 80.000 leig átvethető. ÜZLETHELYISÉGEK forgalmas helyen. BODEGA italmérséssel belvárosban. SZÁLLODA étteremmel kávéházzal 70.000 leig átvethető. Éjjeli üzletek, stb. Leggyorsabb és legbizalmasabb elintézés! Felvilágosítás: 8-12-ig és 2-7-ig. SZIRMAI adásvévesi és hirdetőfelvételi irodája, Strada Tribunal Axente (Damianich-utca) 14. és FRIEDMANN Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) SZALAY-kávéház. 11286

Norinbergi rövidáru és papír- szakmában teljesen jártas,

üzletet teljesen önállóan vezetni tudó segéd magas fizetésűvel azonnal felvétetik.

Román nyelvtudás megkivánlatik. Cím a kiadóban. 4467

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a

„Mignon“-cukorkagyár kötelékéből kiváltam és Aradon a Piata Catedralei (Thökölly-tér) 5a számú házban teljesen újonnan berendezett 11841

cukorka és csokoládé-gyárat

létesítettem, ahol mindenkor elsőrangú anyagból készült cukorka és csokoládé-árak kaphatók. Szives pártfogást kér:

Székely Sándor.

Bermann-féle

Merkur ruhafesték minden árnyalatban BÉKEMINŐSÉGBEN ismét kapható. Kérje mindentől ezt a legjobban bevált ruhafestéket. Minden jobb üzletben kapható. 11109

Figyelem! Ujdonságok!

Női és gyermekkabátok minden kivételben, a legdivatosabb fazonokban megérkeztek.

Reiner György női divatáruháza

Arad, strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 11381